

Új útra LÉPTEM

Ki tudja, hánszor voltam tanúja annak a szinte lélegzetvételnyi, időben talán nem is mérhető pillanatnak, amikor belépett a színpadra, s még nem szólalt meg, még nem vette fel a mondat fonalát, mégis betöltötte a színteret... Többé nem lehetett nem rá figyelni. És mi, nézők, lestük minden mozdulatát, gesztusát, szívből jövő játékát, remélve, hogy legközelebb *Medeia*, *Nóra*, *Lady Macbeth*, *Beatrice* vagy éppen *Gertrudis* szerepében lép majd ki elénk ő – az ezerarcú színésznő, *Szabó Szörccsek Anita*. Vajon most melyik hősnőre fog a leginkább hasonlítani? – meréng; amikor meglátom őt a kávéház teraszáról intégetni.

– *Megdöbbenően jól nézel ki!* – szalad ki azonnal a számon köszönés helyett.

– De jólesik ezt hallani! Azt hiszem, annak köszönhető, hogy igazán jól is érzem magam a bőrömben. Az egész nyarat, pár hétvége kivételével, a kislánnyal, *Lencsivel* töltöttem. Igyekeztem megélni a vele töltött idő minden pillanatát. Figyeltem őt, ahogy a többi kicsivel együtt pacsál a strandon, ahogy fáradhatatlanul szökdécsel az ugrálóvárban, miközben megállíthatatlanul locsog-fecseg. Még csak három és fél éves, de igazi kis nő. Tudod, amikor ő megszületett, bennem minden átértékelődött. Néha magam is úgy érzem, túlzásba viszem az anyaságot. Nem telik el nap, hogy ne párásodna be a szemem egy-egy gesztusától, amit a neki szánt naplóban aztán gondosan le is jegyzek. Csodálatos kis emberke!

– *A második gyerek érkezésével viszont magától helyrebillen a figyelemarány, és megteremtődik egy harmonikus egyensúly...*

– *Léna* már-már három gyereknek megfelelő figyelmet igényel.

Szeretnék még egy kislányt, de nem most, hanem hat-hét év múlva, majd a negyvenes éveimben. Mindig csodálattal nézem azokat az anyukákat, akik tolják a picit – viszik a kicsit. Ez nem a nekem való séma. Én nem érzem magam sem elég bátornak, sem elég erősnek ehhez. Mindig úgy érezném, valami elsiklik itt, valamit elmulasztok ott, valakire nem tudok eléggé odafigyelni.

– *Nem érzi úgy a férjed, hogy mellékvágányra kerül, a kicsi fontosabb?*

– Rendszeresen szervezünk közös programokat, kizárólag kettesben. Szerencsére négy odaadó nagyszülő várja, mikor kényeztetheti végre az unokát. Nemrég Barcelonában töltöttünk kettesben négy napot. Mivel a férjem megszállott Barca-rajongó, elmentünk az egyik meccsükre. Életem első futballmérkőzése valami hihetetlen élmény volt! Annyira beszippantott a *Camp Nou* stadionban uralkodó hangulat, hogy a katalán himnuszt már együtt ordítottam a közel nyolcvanezres közönséggel. Ugyanazt a katartikus élményt éltem meg, mint tíz évvel korábban Malagában, amikor megnézhettem eredeti nyelven *Lorca* Várnászát.

Talán a helybeliek szenvedélyességének köszönhető, de meghatározódott bennem a lélek szabadsága és könnyűsége. Annyira beleszerettem a városba, hogy megegyeztünk a férjemmel: ide még visszatérünk. A jövő hónapban!

– *Ahogy sétáltál azokon az utcákon, ahol Woody Allen filmjét, a Vicky Cristina Barcelonát forgatták, nem fordult meg a fejedben, hogy te is szívesen filmeznél itt?*

– Az lenne ám csak a csodálatos duende! Boldogan állnék elébe, de Woody telefonhívása még várat magára. Komolyra fordítva: szerepeltem néhány filmben, de a nagyobb szerepek valahogy elkerültek. Az utolsó pillanatban sosem én lettem a befutó, hanem az a bizonyos másik. Tizenkilenc éves koromban volt szerencsém Sára Sándorral forgatni, és ő mondta, amit akkor még nem értettem: Anita, magának nehéz dolga lesz a filmezéssel! Az átlagos magyar lányokhoz képest egzotikus az arca, viszont ha szép nőt keresnek, ahhoz meg nem elég szép. Azt hiszem, igaza volt. Ma a kelet-európai filmekbe inkább a hétköznapi típusokat keresik.

– *Akkor egyelőre marad a színház. De marad?*

– Hú, most megfogtál! Nehéz kérdés. Miután elküldtek a színházból, bevallom, megfordult a fejemben, hogy a műsoron lévő hat darabban is visszaadom a szerepeimet. És nem valamiféle daczból, hiszen mindenki, de mindenki pótolható! Hanem hogyan tudhatnék én ezek után jókedvűen játszani? Más, ha valakit korrekt módon bocsátanak el, és megint más, ha azt teszik az emberrel, mint amit velem tettek. Miután nyilvánosságra került az elbocsátásom, rengeteg szeretetet kaptam. Lehengerlő támogatással találok szemben magam. Jönnek a levelek, szinte napi szinten állítanak meg olyanok Komáromban, akikről nem is merészeltem volna gondolni, hogy a kedvencük vagyok – és visszavárnak. Ezek után felmerült bennem: én a Jókai Színházban ma is egyenes gerinccel, tiszta lelkiismerettel tudok játszani. Csak kérdés, hogy van-e hozzá elég akarásom, kell-e egyáltalán ez az egész kálvária a lelkemnek.

– *A legtöbb színházban mindjárt az év elején, januárban döntenek a színészek további sorsáról, hogy legyen idejük új ajánlatokat találni a szezon végéig. Téged, mondhatni, az utolsó percben bocsátottak el.*

– Tudtommal, elmondásuk szerint, meg voltak elégedve a munkámmal. Szakmailag nem lehetett velem gond, bár eljutott hozzám, hogy konfliktusos ember lévén jártam úgy, ahogy jártam. Ez aljas rágalom! Alapjáraton gyűlölöm a konfliktusokat! Valahogy úgy vagyok velük, mint Toldi: türte Miklós, türte, ameddig türhetne... Ó, ha mesélhetnék, nincs az a bíróság, amelyik nem nekem adna igazat! Igen, a méltatlanságoknak hangot adtam. És egy percre sem bánom, hiszen az embernek egy arca, egy lelkiismerete van. És igen, tettem fel kínos kérdéseket: miért kapnak egyesek családi vagy szimpátia alapon juttatásokat, miért van az igazgató szisztematikusan főszerepekre predesztinálva, míg mások nem vagy csak ritkán? Ki dönti ezt el? Azt a választ kaptam, hogy a rendező dönti el, holott köztudomásúan nem így van. Vállalom, hogy küzdöttem a beskatulyázások ellen is. A fő probléma, hogy Méhes László és Tóth Tibor nem a társulatra választanak darabot, hanem ilyen-olyan érdekeket szem előtt tartva választanak színműveket. A társulat pedig csak kiszolgáló személyzet. Bár hozzáteszem: az, hogy idejutottunk, mindannyiunk sara, hiszen történelmileg tudható, hogy minden zsarnok annyit garázdálkodik, amennyit a vélt vagy valós alattvalói megengednek neki.

– *Ezek szerint nem ért váratlanul?*

– Évad végén az igazgató és a főrendező rendszeresen behívja a színészt egy személyes beszélgetésre, ahol értékelik az egész évi munkáját. Amikor megtudtam, hogy Molnár Xénia diplomás színművésznőt az alkata, illetve énekhangja – pontosabban annak hiánya miatt – menesztették (mivelhogy a színház főként zenés darabokat fog játszani), és sűgői státusszal „kínálták meg”, már mindenre számítottam. Az indokokat azonban kíváncsian vártam, lévén nálam sem a kilóimmal, sem a hangom alkalmatlanságával nem operálhattak az urak. Méhes László indokként azt hozta fel, hogy akárhogy is nézzük, már elmúltam harminc, és nincs nekem való szerep, és már a Rumcász című mesébe is alig tudtak belenyomni a grófné szerepébe... Ami azért is furcsa, mivel akárhogy is, de én voltam a társulat második legfiatalabb tagja, és a legmarkánsabb énekhangú színésze... Olyan dolgokat próbáltak elhítni velem, hogy én szégyelltem helyetük magam. Mikor ezekre rákérdeztem, ezt a választ kaptam a főrendezőtől: „Anita, kicsim(!), rólam mindent, de mindent el lehet mondani, de azt, hogy hazudok, soha.”

– *Mind ezek ellenére a Rumcászban és a Lili bárónőben is rád osztották a főszerepet!*

– Azért ennek van egy kis előtörténete! Eredetileg azzal az indokkal, hogy akire nem tudnak legalább három szerepet kiosztani, annak a főállásban foglalkoztatása a mai gazdasági helyzetben nem kifizetődő, a tizennégy tagú társulattól öt ember elbocsátását tervezték. (A Kassai Thália Színház társulata 21 tagú – a szerk. megj.) Mivel azonban idő előtt kiszivárgott a hír, és botrányt kavart, visszakozásra kényszerültek. Évad végén viszont kikerült a faliújságra a következő évi szereposztás, az igazgató aláírásával. Erre nem volt precedens az utóbbi tíz évben, mert többnyire pár nappal a próbák megkezdése előtt tudjuk meg a végleges szereposztást. Az egyik kollégám hívta fel a figyelmemet, hogy három darabban is szerepet kaptam, tehát mégsem bocsátanak el! Másnapra levették a szereposztást, és helyette igazgatósági közlemény volt kifüggesztve, mely szerint a mindenkori szerepváltoztatás jogát fenntartják. Egy régebbi szereposztás került ki véletlenül. Az Egy szoknya, egy nadrág egyik szerepét pedig elvették tőlem, így mégsem lettem kifizetődő.

– *A kollégák nem álltak ki melletted?*

– Hogy finoman fogalmazzak: nem igazán. Köszönet pár kivételnek. Az elbocsátások hírértől az egyébként is nyomott színházi légkör nehéz lett. Számomra azoknak a mozdulatlan némasága volt megdöbbentő, akiknek a pozíciójukból kifolyólag nincs veszténivalójuk. És nemcsak hogy nem álltak ki mellettem, de széles, nyájas gesztusokkal halmozták el a főrendezőt. A régi komáromi színház nagy öregjei mondták: az ő idejükben ez elképzelhetetlen lett volna, ők összetartottak.

– *Nyolc év... hosszú idő. Tudod már, merre tovább?*

– A főiskola befejezése után hívtak Kassára, mehettem volna Nyitrára, esetleg maradhattam volna Pozsonyban, de én Komáromba vágytam, hogy itt játszhassak. Én itt vagyok otthon, ebben a városban születtem, ideköt a családom. A munkát tekintve már vannak ígérek. Próbálok másutt, közben egy pozsonyi kolléginával dolgozunk egy szonozonon, és egy zenekar is összeáll az életemben újra, ami elmondhatatlanul hiányzott már. Hiszem, hogy az elbocsátásom nem valaminek a vége, hanem egy új út kezdete...

Jankovič Nóra

Én itt vagyok otthon, ebben a városban születtem, ideköt a családom.